

DE VIERDE KONING

... EN DE HERDER DIE ZICH VERSLAAPEN HAD

DICK VAN DEN HEUVEL

b

kerstmis 2025

DE VIERDE KONING...

... en de herder die zich verslapen had

tekeningen en tekst

Dick van den Heuvel

kerst 2025 @ Dick van den Heuvel

Je zult maar in een kasteel wonen waar iedereen koning is. Of koningin, dat ook. In ieder geval had Astrabus drie broers en zeven zussen die allemaal met een vette kroon op hun hoofd liepen en de hele dag bevelen gaven aan jan en alleman. Die vervolgens daar dan niets mee deden want de ene vorst neemt nu eenmaal geen opdrachten aan van een andere hooggeborene. De enige die er nog een beetje voor zorgde dat het in het Oosten geen enorme rotzooi werd, was Astrabus die de hele dag al rotzooi achter die gasten hun kont aan het opruimen was. Hoefde hij niet te doen want ook hij was koning maar hij kon zó slecht tegen rommel dat hij veegde en boende en

afwaste en de lakens te drogen hing nadat hij ze door een sopje haalde. 's Avonds stortte hij - als het donker werd - ineen, zocht zijn bed op en snurkte zich tamelijk luidruchtig de nacht door. Daarom had hij ook niet door dat Caspar, Melchior en Balthazar in de vroege ochtend hun paarden hadden genomen om op avontuur te gaan. Miselot, zijn oudste zus, wist ook niet precies waarom ze dat reisje gingen maken. "Er schijnt nóg een koning geboren te zijn en die willen ze eer bewijzen. Iets met een ster in het Westen. Het fijne weet ik er niet van. Wil jij trouwens even

mijn ontbijtbordje afwassen, de vloer moet nog gedweild en ik lust wel een appeltje uit het Hof van Eden. Ga je dat even halen?"

Ze waren zónder hem weggegaan! Zo ging het al z'n hele leven. Die drie oudere broers deden net alsof hij niet bestond. Een knecht was hij voor hen, een lakei; ze behandelden hem als een vaatdoek. Maar hij wist het goed gemaakt. Z'n zus schildde

haar eigen appeltje maar... hij ging ook naar die nieuwe Koning toe. Er stond vast nog wel een paard in de stal en hij maakte een klein lunchpakketje klaar voor onderweg. Nee, natuurlijk was het lastig om overdag een ster te zien... maar het Westen moest hij kunnen vinden. Kwestie van je vinger nat maken en voelen waar de wind vandaan kwam.

Vaak waaide die uit het Oosten. Waarom zou dat vandaag anders zijn? Astrabus had een richtingsgevoel waar menig kompas jaloers op zou zijn. En zo ging hij op weg.

2

Ook Tuk had zich verslapen. (Dat is de reden dat we tegenwoordig een "slaapje" ook wel een "tukje" noemen; dan weet je dat ook weer.) Hij was een herder in de velden. De jongste van alle herders die ervoor moesten zorgen dat de schapen heerlijk konden grazen maar niet zouden verdwalen in het grasrijke gebied. Hij had dat wel vaker 's ochtends. Dan was hij tegen een lief lam in slaap gevallen die dan heel braaf zijn kussentje werd voor de nacht... wordt dan maar eens op tijd wakker. Hij had helemaal niet gemerkt dat er een engel was verschenen in de nacht en dat die had gezegd dat de herders op zoek moesten gaan naar een pasgeboren

kind dat in doeken was gewikkeld en lag te slapen in een voederbak. Een van de schapen vertelde hem dat hele verhaal in geuren en kleuren. Nabuz was zijn naam maar iedereen noemde hem "De Brommer". Dat er ook een koor was geweest, ook van engelen, en dat die heel hard hadden gezongen van "Stille Nacht". Dat vond Tuk wel een beetje raar... Stil en dat dan heel hard zingen. "Meerstemmig," voegde het schaap eraan toe. Het is trouwens een groot misverstand dat schapen (en andere dieren) niet kunnen praten. Dit is de waarheid: er zijn maar een paar mensen die de beesten kunnen verstaan. Tuk was er zo eentje. Hij sprak heel graag met schapen, met uilen, met kikkers, met wasbeertjes en met kamelen. Ook mocht hij graag in conclaaf met ossen en ezels maar daarover dan later meer. "Dus die ouwe herders zijn naar die stal? Met een koning in een kribbe? Dan moet ik daar toch ook heen!" Want als de hemel een boodschap stuurt, moet je daarnaar luisteren, vond Tuk. "Ik moet van die engelen ook zeggen dat er haast geboden is." "Hoezo, dat dan?"

"D'r wordt jacht gemaakt op dat kind. Er zijn bepaalde lieden die niet zo blij zijn met z'n komst. Hij zal moeten vluchten."

"Dus ik moet hem op tijd vinden?"

Het oudste schaap beloofde dat hij dan wel zo lang op die andere lammetjes zou letten... want wát is een kudde zonder herder. En Tuk maakte voort.

En zo gingen er twee op stap. De Vierde Koning... en de Herder die zich verslapen had.

Astrabus en Tuk kwamen elkaar tegen in het dorpje Archeleus dat niet ver verwijderd was van het Meer van Galilea. Daar was op dat moment net een grote markt gaande en de Vierde Koning was driftig aan het zoeken naar een cadeautje voor de pasgeboren baby. Oh, het geurde hier heerlijk naar warme dadels. De marktmeeuwen boven het plein waren aan het krijsen dat iedereen moest opzouten want dat zij zich dan lekker op de niet verkochte restjes konden storten. Ergens was een smid bezig om een mooie bronzen schenkan te tingelen. Een cadeautje voor dat kleine wezen waar hij naar op weg was... Hij had gedacht aan mirre maar dat was nergens te krijgen, en iemand stelde voor dat hij wierook mee zou nemen maar dat spul stonk een uur in de wind. "Doe dan goud," had een handelaar gezegd. Alsof het geld de jonge Koning op z'n rug groeide! Daarbij, wat moet een baby in vredesnaam met goud? Nu was hij niet echt sterk in het bedenken van cadeautjes.

Voor Miselot's laatste verjaardag had hij een poetsdoek gekocht. "Wie denk jij wel dat ik ben? Een poetsvrouw?" had ze geschreeuwd. Niet zo slim.

Verderop zag hij dat een jonge herder ruzie stond te maken met een koopman over een stuk fruit.

"Dat ding is helemaal opgedroogd! Ik wil m'n geld terug," schreeuwde Tuk die twee turven hoog was en geen partij zou zijn voor de marktman die ver boven hem uittorende.

"Toen je hem kocht, was hij nog niet droog!"

"Al die granaatappels die je hier hebt liggen, zijn droog!"

"Dat komt omdat jij zo staat te schreeuwen. Daar drogen die dingen van uit."

"Als jij me nu niet m'n geld teruggeeft, dan..."

"Wat dán..." zei de marktkoopman dreigend en liep stampend op het kleine herdertje af. Daar zou niet veel van over blijven als hij ook maar even met z'n vuisten het knaapje zou raken. Astrabus, toch ook Koning en daarom goed in het vellen van een oordeel tijdens conflicten, liep ernaartoe en pakte de granaatappel

waar het om ging. Hij schudde er een beetje mee en hoorde toen een rammelend geluid. Het klonk prettig en prompt waren er ook anderen die granaatappels pakten en er ritmisch mee begonnen te zwaaien.

"Ach, een rammelaar," zei Astrabus tegen Tuk. "Die wil ik wel van je kopen want dat vinden baby's heel leuk. Hoeveel krijg je?"

"Dat ding is helemaal niet van hem," schreeuwde de koopman.

"Wél, want jij hebt mij m'n geld niet teruggegeven," hield de dappere Tuk vol.

Intussen was het instrument behoorlijk populair aan het worden op de markt en ontstond er zowaar een feestje van dansende rammelaars. Ook de smid was opgehouden met het tingelen van zijn schenkkkan en rammelde er lustig op los. "Ik wil er tien stuivers voor," zei de herder.

"En je hebt hem gekocht voor één stuiver." Nu was de koopman hels.

"Ik koop er drie," zei een vrouw. "Voor m'n kleinkinderen."

"Doe mij er zes," zei een grootvader die dat een prachtig idee vond. Het geld stroomde binnen bij de verbijsterde marktkoopman die zojuist nog een herder een

paar klappen wilde verkopen. De granaatappels vlogen de toonbank over. Hij was 'los' binnen een paar minuten. Nu kon hij de herder wel zoenen want hij had in zijn

kas een klein kapitaal waarvan hij eindelijk een bootje van kon kopen voor zijn zoontje Petrus die zo van vissen hield. "Je bent een engel," riep hij uiteindelijk uit. "Praat me niet over engelen," zei Tuk die geen granaatappel had maar wel tien stuivers die Astrabus hem had gegeven. De jonge koning was op zijn beurt heel blij met de rammelaar die het vast goed zou doen nu hij geen mirre, wierook of goud bij zich had. Ze konden elkaar nauwelijks verstaan in de herrie van rammelaars op het feestvierende marktpllein van Archeleus.

"Kom," zei de Vierde Koning toen de rammelaars eindelijk iets minder luid klonken. "Dan eten we wat verderop. Ik trakteer." Hij was maar wát blij me het cadeautje. En Tuk met z'n negen stuivers winst. Zoveel verdiende hij niet als schapenherder.

Op een eeterrasje verderop maakten ze werkelijk kennis met elkaar. Tuk keek op de menukaart. Hij fronste.

"Ze eten hier schaap," zei de herder met moeite.

"Schaap is toch om gegeten te worden?" vond de koning. "Waar heb je anders

schapen voor?"

"Wat dacht je van wol? En schapenkaas, niet te vergeten!" hield Tuk hem voor. "Als je een schaap doodmaakt, heb je geen wol en geen schapenkaas. Dat is een groot gemis."

Daar had Tuk een punt vond Astrabus en hij nam daarom ook een lekker broodje kaas.

"Er is een nieuwe koning geboren en die gaan mijn broers en ik cadeautjes brengen."

"Zijn er niet genoeg koningen in de wereld? Op een gegeven moment hebben jullie geen onderdanen meer."

"Wat zijn in vredesnaam onderdanen?" zei de Vierde Koning want dat woord had hij nog nooit gehoord. Zulke mensen had je niet in zijn rijk.

"De mensen die de afwas doen. De vloer schrobben. Zorgen dat je schone kleren hebt. Die voor je koken."

"Hm, dat doe ik allemaal. Je zou Melchior, Balthazar en Caspar eens moeten horen als ze een vies hemdje aan moeten trekken. En Miselot wordt razend als ze ook maar een stofje vindt op de schoorsteenmantel."

"Dan ben jij geen koning," wist Tuk die zich het maal goed liet smaken. "Reden om naar die nieuwe koning te zoeken want zonder koning zijn we nergens." Astrabus keek de herder aan die hem vertelde dat hij voor de schapen zorgde in de weide maar dat die taak momenteel werd overgenomen door het oudste schaap die

iedereen De Brommer noemde omdat hij nogal vaak bromde. "Ik zoek met je mee want ik heb de opdracht van een engelenkoor waar ik dwars doorheen heb geslapen. We moeten trouwens ook haast maken."

"Hoezo dat dan?"

"Er wordt blijkbaar jacht gemaakt op dat kind. Je hebt altijd slechte mensen..."

Astrabus begon meteen met het opruimen van de bordjes, en het bestek. "Wat doe je?"

"Ik ruim even op."

"Daar hebben ze hier mensen voor, gek!" Astrabus keek om zich heen... dat had hij nog nooit meegemaakt... een plek waar ze spullen van jou opruimden.

"Wassen ze het ook af?"

"Wat denk je zelf?" vroeg Tuk.

"Laten we gaan dan!" besloot Astrabus.

"Wat zoeken we eigenlijk?" vroeg Tuk aan Astrabus.

"We zoeken een nieuwe koning." zei Astrabus.

"En wat gaat die ons brengen?"

"Ik denk: vriendschap, geluk, troost en dat niemand ooit meer eenzaam is."

"Dan is het goed dat we hem vinden," besloot Tuk. "En snel ook want er is veel te veel ellende in onze wereld." Ondertussen landde er een vogel op de hand van de herder. Omdat Tuk de taal der dieren sprak, kon hij het vliegende dier - dat heel het land tot de zee kon overzien - vragen of ze juiste weg volgden. "Kaaikaaikaai," antwoordde de vogel wat in vogels zoveel betekent als "Ja, dat is de goede weg."

4

Zo gingen ze op weg. Op zoek naar dat dorp waar een voederbak moest staan met een baby erin, gehuld in doeken. 't Was hier vooral woestijn en voor Astrabus op z'n paard was dat best zwaar. "Ik had beter een kameel kunnen nemen," zei hij

zuchtend. Tuk liep vrij vlot over de vlakte. "Of je loopt gewoon een stukkie náást je paard, op je eigen voeten." lachte de herder. Dat vond Astrabus een prima idee. Ze vroegen een vreemdeling in het zand of die wist waar er wellicht een stal was met een nieuwgeboren koning. Hij had geen idee.

"Maken jullie muziek?"

"Nee. Nou ja, ik heb een rammelaar," zei de Vierde Koning.

"Misschien moeten jullie dan nog op het Westen gaan, rechtdoor. Ik denk dat daar een dorp is dat jullie goed kan gebruiken."

"Ja, maar..."

"Westen!" zei de vreemdeling. "Jullie moeten voortmaken. Je hebt geen dagen de tijd!" Hij was verder niet bereid tot een gesprek. Het klonk als een bevel.

De kameel die verderop stond te wachten tot zijn baasje de dorst had gelest in de oase had wel even tijd om met Tuk te praten over het pad, de paden, en de wegen, de weg, de route. (Kamelen zijn over het algemeen nogal lang van stof en het is

lastig ze te onderbreken als ze eenmaal aan hun monoloog zijn begonnen.) Hij had het over de richting, de oorden onderweg, de herkenning van de plekken. Ze gingen goed, vertelde Tuk nadat hij de kameel zeker een kwartier had laten raaskallen.

"Was dat alles wat hij zei?"

"Wees blij dat hij geen dromedaris was. Daar kom je helemaal niet meer van af."

5

Na een paar uur kwamen ze in het dorp Kfar Buha dat zo genoemd werd omdat iedereen er de hele dag aan het huilen was. Kinderen zaten op de stoep te janken, moeders liepen met wasmanden rond en hadden natte wangen vol tranen, de vaders snikten zich de dag door. De kippen schrokken van de snikkende moeders en daardoor hielden ze hun eieren binnen. De stoffige straten waren modderig geworden van al dat verdriet. Er huilde ook een hond, zelfs nu de maan niet scheen.

Niet bepaald een vrolijke bende, vond Tuk. Astrabus vond dat ze maar snel door moesten lopen want met zo'n dorp moesten ze niets te maken hebben.

"Je bent echt een koning van niks," zei Tuk. "Pak je rammelaar."

"Wat kan een rammelaar nou helpen aan verdriet?"

"Als je zingt, kun je niet huilen," zei Tuk en daarop klom hij op een steen want hij was klein en zo leek hij iets groter. "Rammelen, Astrabus... Rammelen." En Tuk zong een lied.

The lyrics are written in a casual, handwritten style on a background of four horizontal watercolor washes in blue, orange, yellow, and green. The text is as follows:

ALS JE LACHT, KAN JE NIET JANKEU
ALS JE ZINGT, VERTREKT DE TRAAN
ALS JE DANST, DAN WORD JE UBOLYK
EN ZET HET ORKEST MAAR HIER VOORBAAN

MAAK MUZIEK, DAN STOPT HET HUILEN
SLA DE TROM, WEG HET VERDRIET
DUS GA DANSEN, ZINGEN, LACHEN
WANT DAT WILLEN TRANEN NIET

Een kind keek op en kreeg langzaam een glimlach op het gezicht. De oude man die niet kon staan zonder stokken vroeg zijn vrouw ten dans. Oh, dat hadden ze zo lang niet gedaan en het zag er wat houtherig uit. Iemand haalde de zakdoek van z'n neus en ogen, zwaaide er mee in het ritme van het lied. Het sloeg aan! Plotseling gingen alle mensen met elkaar dansen. Ze moesten er zowaar van lachen want ze hadden zo lang niet meer naar elkaar gekeken of met elkaar gedanst. En het liedje was zo simpel dat iedereen ook mee kon zingen. Zingen, dat was lang geleden. Ze waren schor van de verleden tijd maar ze kregen hun stem terug voor de toekomst. Astrabus zag wat er mooi aan was. Toen ze verdriet hadden, waren ze stuk voor

stuk alleen. Iemand die treurig is, kan een ander niet troosten. Vrolijkheid, en vooral muziek, zorgde ervoor dat mensen samen kwamen en samen waren. Dat deed die Tuk toch maar even. Eigenlijk bedacht hij zich dat je beter herder kon zijn, dan koning. Vooral als je geen volk had waarover je koning kon zijn. Tuk klom van zijn steen.

"Moeten we die rommel niet even opruimen?" vroeg Astrabus want de feestvierende treurnieten hadden wel een rommel gemaakt van het plein.

"Hebben wij die rommel gemaakt?" zei Tuk.

"Nee, maar dat doen mijn broers en mijn zussen ook niet. En die rotzooi moet ik ook altijd even weghalen." Hij pakte een bezem en veegde het opgewaaide en daarna neergestreken stof bij elkaar. Tuk zuchtte diep.

"Waar gaan jullie naar toe?" vroeg een meisje met een trommel die het hele lied ritmisch had mee getrommeld.

"Er is een nieuwe koning geboren," zei Tuk. "Die gaan we een rammelaar brengen."

"Mag ik mee? Ze kunnen daar best een trommelaar gebruiken bij zo'n wieg." Ze

klonk heel vastbesloten. "Mijn moeder zegt altijd: wie huilt moet op een trom slaan. Dan vallen de tranen sneller op de grond."

"Eh..." aarzelde Astrabus die wist dat herrie kleine kinderen ook uit hun broodnodige slaap kon houden. Toch: de kleine trommelaar liet zich daar niet door weerhouden.

"Ik ben ook trommelaar als ik niet trom," zei ze halsstarrig. "Ik heet Metotef maar iedereen noemt mij hier Tefje." Tuk stelde zich voor en Astrabus liet even weten dat hij koning was maar dan

niet van hier. "Wat ben je h  r dan," vroeg het meisje maar daar had de Vierde Koning geen goed antwoord op.

"We kunnen wel een trommelaar gebruiken," besloot Astrabus want daarmee hoefde hij niet meer na te denken over de kwestie wat hij wel was en wat niet. Hij moest trouwens nog wel een stukje van de zijstraten bij bezemen. Tuk was het met hem eens. Tenminste, over het meenemen van de trommelaar. Zo gingen ze verder.

"We hebben haast," zei Tuk en haalde de bezem uit z'n handen, duwde die een voorbijganger in z'n mik.

"Je hebt helemaal gelijk," zei Astrabus. Hij vond het plein nog niet opgeruimd maar ze moesten verder; dat wist hij ook wel. En zo gingen ze.

De koning zonder volk, de herder zonder schapen en het meisje dat altijd trommelde, zelfs als ze niet trommelde...

Hoe nu verder?

Er kwam een jonge vrouw naar hen toe met een kind in haar armen. Ze had veel

gehuild, dat was duidelijk te zien maar ze was dankbaar dat het verdriet voorbij was.

"We waren eigenlijk vergeten waarom we verdrietig waren maar als iets aanstekelijk werkt, dan is het wel treurnis. Van de ene misère komt de andere. Dank jullie wel."

"Weet u misschien hoe we verder komen? We zijn op zoek naar het dorp waar een nieuwe koning is geboren. En we hebben haast. We móeten hem zien!"

"Dat moet je naar Hitzetalvut gaan... daar komen zoveel wegen samen!"

"Eh... dat is..."

"Naar het Westen. Die kant op." Ze wees, met de mooiste glimlach die jonge moeders maar kunnen hebben.

"Wat zoeken jullie eigenlijk?" vroeg Tefje.

"We zijn op weg naar een nieuwe koning?"

"Hebben we die nodig dan?"

"Ja," legde Tuk uit. "Want hij brengt ons vriendschap, troost, geluk en dat niemand ooit meer eenzaam is."

"Dan móeten we hem vinden," wist Tefje.

6

"Ho!" riep een stem, een paar uur later. Toen nog een keer "Ho!" Heel hard. Ze draaiden zich om en zagen hem staan. Duidelijk een Romeinse soldaat. Hij had in ieder geval zo'n helm op, en zo'n bronzen borstkas met bijpassende helm. Rokje stond hem ook leuk. Hij hield gespannen z'n speer in z'n handen. Astrabus keek naar Tuk en die keek op zijn beurt naar Tefje. Wat moesten ze nou weer met deze gast?

"Is dit Hitzetalvut? Wij gaan namelijk even een cadeautje brengen naar een pasgeborene."

30

"Waar? Wanneer? Hoe? Hoe laat?"

Mensenlief, wat klonk deze soldaat zenuwachtig. Hij draaide het vragenlijstje af dat hij blijkbaar ooit uit z'n hoofd had moeten leren. Het zweet gutste onder z'n helm vandaan.

"Gaat het wel goed met u?" vroeg het meisje met de trommel en deed een stap in zijn richting.

"Als je nog dichterbij komt, spies ik je aan mijn ding hier waar ik de naam van kwijt ben."

"Speer," hielp Tuk.

"Wat een rare naam voor zo'n ding," zei de Romein en bekeek z'n wapen alsof hij

dat ding voor de eerste keer zag. "Je speert toch niemand. Je spiest mensen. Ik noem het een mensenspies."

"Ik heb nog nooit een Romein van dichtbij gezien," sprak Astrabus met een grote glimlach. "Ik dacht altijd dat jullie zes meter hoog, en drie meter breed waren. Maar je bent net zo klein als Tukkie hier."

"Ik ben een onverwoestbare Romein met spiermassa dat voelt als staal," haperde de Romein zich door zijn zinnen. Mijn naam is Flaccus Maccus de Grote. Kortweg: FlacMac... "

"Dus jij komt uit Rome?" Dát had Tefje nou nét niet moeten zeggen. De Romein stortte zich op de grond en begon vreselijk te schreeuwen.

"Ik wil terug naar Rome!" riep hij maar en hij liet de speer uit z'n handen vallen, sloeg met z'n knuisten op de grond. "Ik mis Rome. Ik wil met m'n vader naar het Colosseum; leuk wedstrijdje gladiatoria zien. Ik mis de zondag. Ze hebben hier geen zondag. Ik moet m'n zondag terug."

"Moet jij niet in een garnizoen van allemaal soldaten?" vroeg Astrabus die wel eens wat over Romeinen had gehoord van de andere koningen in zijn paleis maar het fijne er niet van wist.

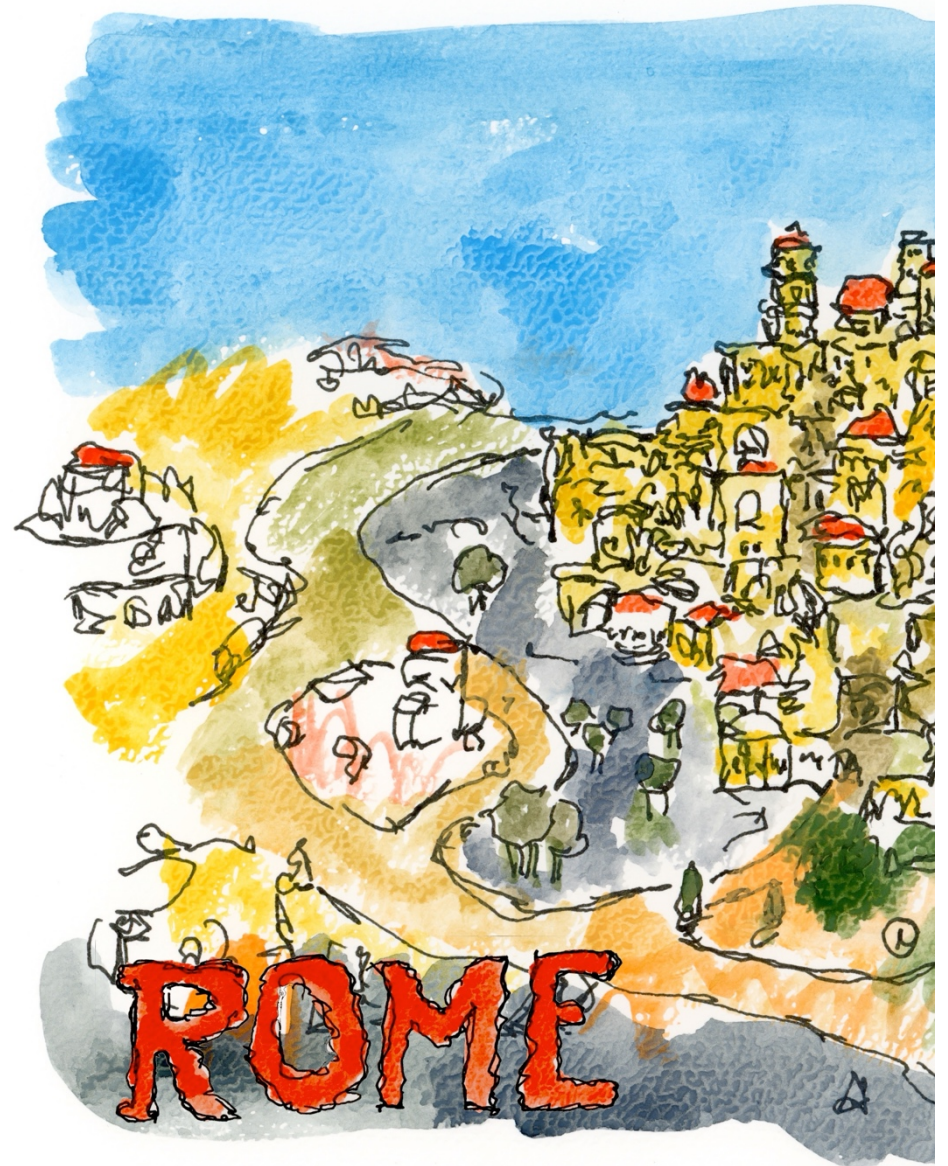
"Alsof die iets met mij te maken willen hebben. Ze hebben me hier neergezet om iedereen tegen te houden."

"Wie moet je dan tegenhouden?" vroeg Tuk.

"Ja, als ik dat wist," zei FlacMac. "Dat hebben ze er niet bij verteld. Er komen mensen uit het Westen en die willen naar het Oosten. En die van het Oosten willen naar het Westen. Die van het Zuiden naar het Noorden. Heb ik het nog niet over die van het Noorden want die willen dan weer naar het Zuiden. Verder heb je dan van die verdwalia die van het Oosten naar het Zuiden willen. Of van het Westen naar het Noorden. Om maar niet te spreken over..."

"Ja, ja, ja," kapte Astrabus hem af, want die wist hoe dat moest omdat hij natuurlijk wel een koning was. "Dus je laat iedereen door."

"Het werd hier te druk! En ze zeiden: je moet mensen tegenhouden want 'vol is vol'. Het wordt anders veel te druk, hier. Maar als ik iedereen tegen hou, dan wordt het juist druk. Dus wat moet ik nou doen? De regels werken niet want het doel wordt niet bereikt. Uiteindelijk ben ik hier dus helemaal alleen."

"Hij moet naar huis," stelde Tefje vast.

"Weten wij waar Rome ligt?" vroeg Tuk.

"Alle wegen leiden naar Rome," wist Astrabus die zoiets ooit had opgevangen maar niet meer helemaal zeker wist of dat ook de echte uitdrukking was. "Hij kan een tijdje met ons meelopen. Wellicht weet de nieuwe

koning waar zijn thuis is."

"Is er een nieuwe koning? Wat is er dan met de ouwe gebeurd?"

"Oh, man," zuchtte Astrabus. "Het sterft in dit land van de koningen. Er komen er steeds meer bij. Maar je kunt nieuwe koningen niet terugsturen. Eigenlijk is het met jou al net zo met ons."

"Dus je voelt je heel alleen?" vroeg Tefje aan de Romein met veel medeleven.

"Ik heb geen thuis," zei de Romeinse soldaat.

"Dan zijn wij je thuis. Alleen we zijn geen huis want we zijn op reis."

"Maar ik ben een Romein. Jullie moeten een hekel aan mij hebben?"

"Heb jij een hekel aan ons?" vroeg Tuk.

"Nee," zei de soldaat.

"Hekel is een ruilmiddel. Jij een hekel aan ons. Wij een hekel aan jou. Wij geen hekel, jij dan ook niet." Dat vond Astrabus mooi en hij nam zich voor die tekst te onthouden voor het geval dit verhaal ooit opgeschreven moest worden. En zo gingen ze verder op weg... op zoek naar de nieuwe koning.

"Wat zoeken jullie eigenlijk?" vroeg de Romein.

"Er is dus een koning geboren..." zei de andere koning, de vierde.

"We hebben jou toch?"

"Ja, maar ik breng geen vrede, of geluk, of troost, of dat je niet meer zo eenzaam voelt."

"En hij wel? Die nieuwe?"

"Ja," zei Astrabus heel overtuigd. Dus liepen ze verder.

7

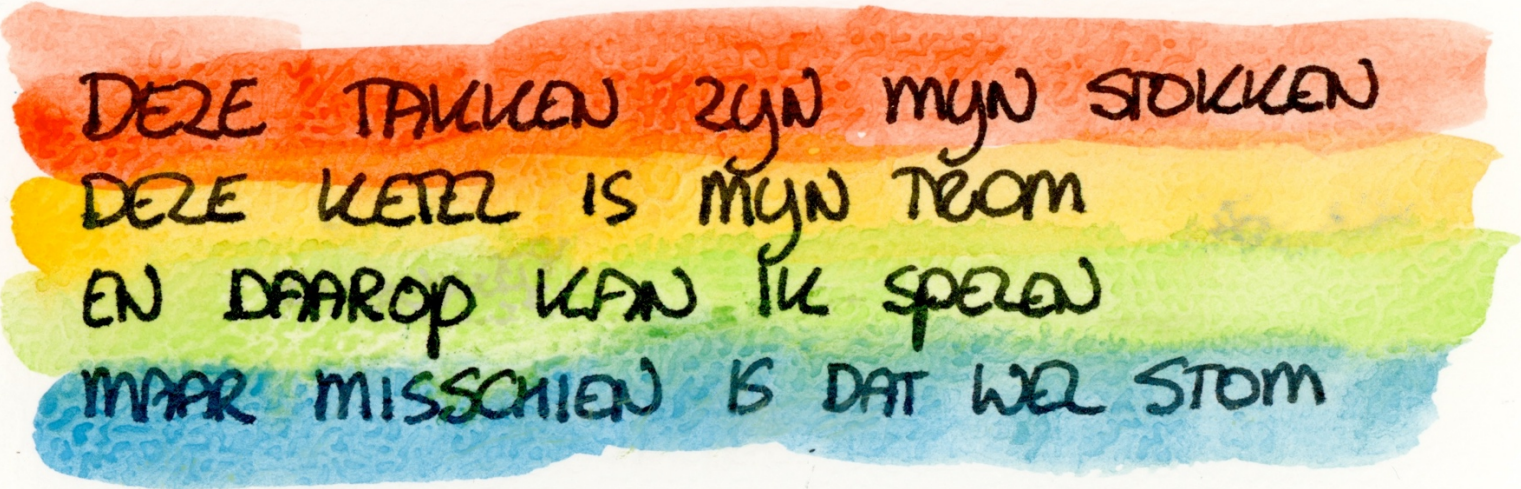
Ze werden niet moe. Ze vertelden elkaar verhalen, onderweg. Zo hoorde Tefje, Tuk en Astrabus van alles over Rome waar alles uit nieuwbouw bestond en overal paleizen stonden voor de keizers. Astrabus, op zijn beurt, kon prachtig vertellen over zijn koninkrijk dat geen onderdanen had. Tuk had het over de schapen die

eigenlijk helemaal geen herder nodig hadden want die vonden zelf hun weg wel maar hij vertelde wel dat er niets lekkerders was dan een schaap te hebben als kussen. Tefje vertelde uiteindelijk over de trommel die ze van haar grootmoeder had gehad.

"Er was ooit een marmeren beeld van een engel. Iedereen bracht daar van alles naar toe. Bloemen, kruiken met wijn, geurlampen. Dat stond daar dan maar te verwelken en te verweren maar goed: je was niet heilig als je daar niets neerzette. Mijn grootmoeder had geen geld; ze had maar net genoeg eten en drinken om te

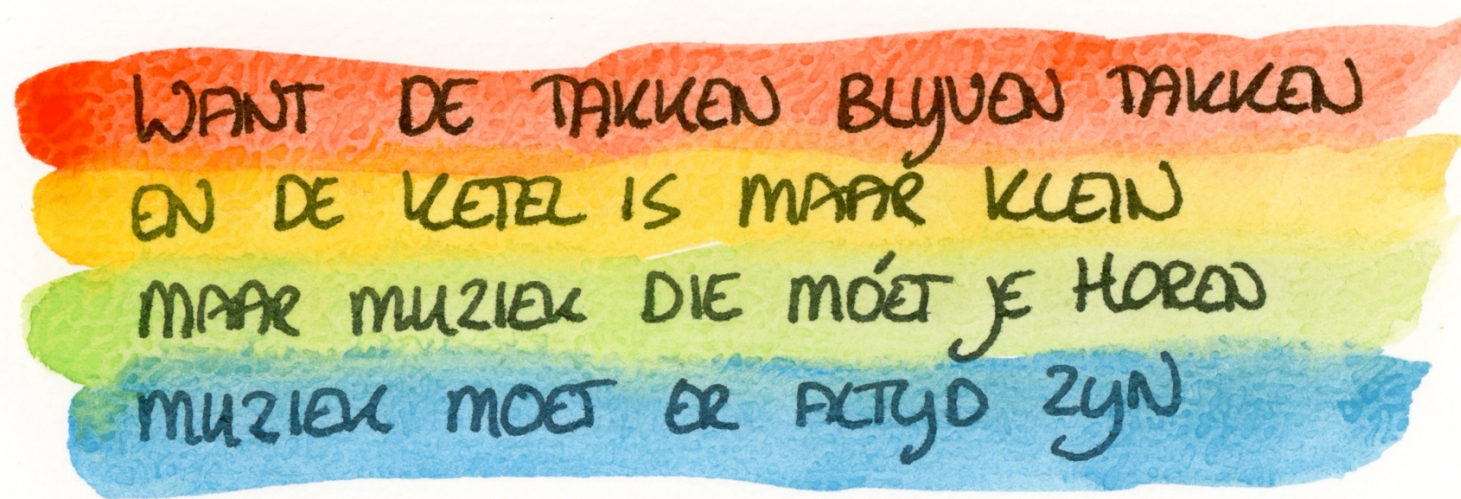

kunnen leven. Toen maakte ze deze trommel van een geloid leer en een stuk van een lekke ketel die ze ergens had gevonden. Ze was toen nog maar een jonge vrouw, helemaal alleen, want wie wil er nou met zo'n arm wicht huwen. Ze ging met haar trommel naar het stenen beeld toen en speelde daar het mooiste lied dat ze maar kon verzinnen." Tefje zong een stukje.

DEZE TRAKKEN ZIJN MIJN STOKKEN
DEZE KETEL IS MIJN TREOM
EN DAAROP KAN IK SPELEN
MAAR MISSCHIEN IS DAT WEL STOM

"Zing meer! Ga door!" riepen de drie medereizigers vol aandacht voor haar verhaal. Een kleine blos kwam er op de wangen van Tefje. Daarom zong ze verder...

A handwritten note with Dutch lyrics. The text is written in black ink on a background of four horizontal, torn-edge brushstrokes in orange, yellow, green, and blue. The lyrics are: "WANT DE TAKKEN BLIJVEN TAKKEN", "EN DE KETEL IS MAAR KLEIN", "MAAR MUZIEK DIE MOËT JE HOREN", and "MUZIEK MOET ER ALTYD ZYN".

WANT DE TAKKEN BLIJVEN TAKKEN
EN DE KETEL IS MAAR KLEIN
MAAR MUZIEK DIE MOËT JE HOREN
MUZIEK MOET ER ALTYD ZYN

"Eerst wilde iedereen mijn grootmoeder wegsturen. Ze vonden het heiligenschennis, dat getrommel. Maar toen kleurde het beeld plotseling fel blauw. De vleugels gingen fladderen. De engel kwam tot leven en stapte van haar voetstuk af. Ze gaf mijn grootmoeder een kus op haar handen en zei dat die muziek het mooiste geschenk ooit was. Dat geluk haar toe zou waaien, zoals de wind haar

muziek meenam naar alle windstreken. De engel zei tegen de dorpsbewoners: geef voortaan jullie geschenken niet meer aan mij maar aan de trommelaar. Toen kwam een lieve jongeman en die tilde haar op, vroeg of ze met hem wilde trouwen. Ze hebben nooit meer honger of dorst gehad. Iedereen hield van mijn grootmoeder. Toen ze op haar sterfbed lag, gaf ze mij de trommel... en de stokken." Ze waren stil na het verhaal. Ze vonden het prachtig. De Romein zou wel naar dat stadje willen met die engel van steen die af en toe niet van steen was. "Dat zouden ze in Rome moeten hebben," zei hij.

8

Het was donker geworden. Koud ook. Astrabus keek om zich heen en zag dat ergens een vuur wakkerde. 't Was niet ver van hier. Er stonden karren en er liepen koeien

rond. Bij het vuur hielden kinderen zich warm. Ze liepen erheen. Toen het gezelschap de vier reizigers in het zicht kreeg, schrokken ze op.

"Een Romein! Een Romein!" zei de oudste geschrokken.

"Nee, mens, ik ben Romein af. Ik wil alleen weer terug naar Rome." De soldaat wierp zijn helm een end heen, en ook het borststuk. Hij wilde ook z'n speer wegwerpen maar een jonge vent vroeg aan hem of hij die mocht hebben. "Dan maken we er een spies van voor het avondvlees. Eten jullie mee?"

"Ik eet geen vlees," zei Tuk.

"Maar als jullie iets van groente hebben?"

Het werd laat in het kampement waar allerlei wagens en karren zich hadden verzameld rond een vuur. Tefje, FlacMac, Astrabus en Tuk zaten dicht bij elkaar... ze hadden eten gekregen van de nomaden en ook wat te drinken.

"Voor ons is geen plaats in herberg of stal," zei de oudste van al die mannen, vrouwen, jongens en meisjes die al hun hele leven onderweg waren. Ze waren al zo

vaak door allerlei Romeinen tegengehouden maar altijd weer trokken ze verder door het land tussen de rivier en de zee.

"Jij bent een Romein, toch?" vroeg de oude man aan FlacMac.

"Ex-Romein," zei de ex-Romein. Hij wist niet zeker of hij de waarheid sprak maar voor nu volstond een mogelijke leugen.

De mensen hier hadden geen thuis maar af en toe hielden ze de wielen stil en stoken ze een vuur op om wat tijd door te brengen op een plek waar ze iets konden vinden dat honger en dorst mocht stillen. De oudste stelde zich voor Yishian. Hij had een baard tot op zijn buik en ook al was zijn gezicht vol rimpels, daartussen was een voortdurende glimlach te vinden. "Ik zwerf al een leven lang en wij zullen nog vele levens langs zwerven," zei hij maar hij klonk daarbij allesbehalve verdrietig. "Iemand vroeg mij laatst: waar ben je toch naar op zoek, goede Yishian... zoek je misschien een goed mens? Ik schudde mijn hoofd en ik zei: goede mensen zijn er genoeg maar een plek waar je lekker kunt eten vind je zelden." De vier reizigers moesten om Yishian lachen en ze zagen dat iedereen graag in zijn buurt wilde zijn om te horen naar zijn korte verhalen. "Ik werd ooit meegenomen

door een wijze vrouw en die liet me uit het raam kijken. Zij zei: wat zie je... Ik zei:
ik zie de mensen... Toen nam ze me mee naar een spiegel. Ze zei: wat zie je... Ik zei:

ik zie mezelf. Daarop moest die wijze vrouw heel hard lachen. Ik vroeg haar wat daar nou zo leuk aan was. Zij zei: Je hebt twee keer naar glas gekeken. Maar toen daar wat zilver aan toe werd gevoegd, zag je de anderen niet meer en alleen maar jezelf."

Tuk knikte. Geld had hij nooit gehad maar hij had gelukkig wel zijn schapen die hem altijd weer wol bezorgden en kaas had hij ook, en warmte van de schapen, en een fijn kussen als hij wilde slapen. Hij had geen geld nodig. Astrabus - op zijn beurt - keek naar zijn vriend want hij vond intussen dat Tuk dat was geworden. Een vriend. De Vierde Koning had wel geld, hij had zelfs goud in overvloed, maar hij had nooit echte vrienden gehad. Er was veel te koop maar vriendschap niet.

"Dat is mooi," zei de Romein die zich hier thuis voelde, bij die andere drie reizigers.

"Heel mooi," zei het meisje met de trommel die niet trommelde op dit moment.

"Jullie zijn vrienden?" vroeg Yishian.

"Wij zijn vrienden," zei Astrabus want hij wist dat zeker.

De oude man vertelde het ene verhaal na het andere. Bij elk verhaal dachten de vier na over zichzelf. Waarom waren ze op reis? Alleen maar omdat er een engelenkoor had gezongen? Een engelenkoor dat Tuk niet eens had gehoord omdat hij er dwars doorheen had geslapen. Zoals ook Astrabus eigenlijk niet wist wat hij zocht omdat zijn broers al wegwaren voordat ze hem over de nieuwe koning konden vertellen. De Romein - die geen Romein meer wilde zijn maar wel naar Rome wilde - wist alleen maar dat hij z'n speer had weggegooid en nu gelukkig was. Het meisje met de trommel vond het heerlijk dat er eindelijk mensen waren die naar haar luisterden als ze muziek maakte.

"Mooi," zei Tefje.

"Er is nog een verhaal dat ik jullie moet vertellen. Er was eens een man die Eizet heette en die drie nachten achter elkaar droomde van een schat onder de brug van de stad Gasher. Hij dacht: daar zit een bedoeling achter... ik moet naar Gasher toe. Hij ging, dagenlang lopen, schoenen versleten. Kwam hij bij die brug en hij zag dat die zwaar bewaakt werd. Hij wachtte en wachtte tot er een moment was dat hij

dicht bij die brug en dicht bij die schat kon komen. Eindelijk lukte hem dat en toen werd hij aangesproken door een vrouw die er kannen met water vulde. 'Wat moet je hier?' 'Oh,' zei Eizet, 'ik droomde dat hier een schat lag.' 'Ach, zei de vrouw, en daarvoor ga je op reis? Daarvoor loop je je sandalen kapot? Als ik zo'n droom had gehad, zou ik naar het huis van Eizet lopen. Ik weet niet wie het is maar ik droom al

dagen dat er achter het fornuis van die vent een schat begraven ligt.' Eizet fronste want hij was zelf Eizet en hij ging naar huis."

"En toen?" vroeg Astrabus. "Vond hij de schat achter het fornuis?"

"Het antwoord ga je vanzelf vinden als je morgen naar Gasher reist."

"We zijn niet onderweg naar Gasher," zei Tuk. "We moeten naar een plek waar een nieuwe Koning is geboren. Blijkbaar is er een ster die ons de stal wijst waar die koning is geboren." Hij had het nog niet gezegd of daar was aan de hemel een blinkende diamant verschenen die straalde zoals geen ster ooit gedaan heeft. Tuk wees, en Astrabus keek, net als Tefje en de Romein.

"Je weet nu de richting," zei de oude wijze man. "Je kunt slapen en dan kun je er morgen heen. Ik zal zachte matten voor jullie maken. Het is hier heerlijk slapen." Ook de andere nomaden zochten een heenkomen voor de nacht. De vier vrienden keken elkaar aan... morgen zouden ze dan eindelijk de nieuwe koning ontmoeten. Ze konden niet wachten! Was het maar vast zonsopkomst!

Zal je altijd zien! De volgende ochtend... de zon was al lang op... lagen zowel Astrabus als Tuk nog te snurken op die heerlijke matrasjes van Yishian. De wagens werden al opgeladen want de nomaden zouden die dag alweer verder reizen langs het Meer van Galilea. Ook Tefje lag nog op één oor en FlacMac snurkte zo hard dat het tot ver in de omtrek te horen was.

"Moeten jullie die ster niet eens achterna?" zei de vriendelijke wijze man tegen ze. "De plek waar jullie naar toe willen, heet Bethlehem." Ze wreven allemaal hun ogen uit, schrokken dat de zon al zo hoog boven de horizon stond en wisten niet hoe snel ze naar de beek moesten rennen om zich nog een beetje te wassen voordat ze aan het laatste stuk van hun beloofde reis konden beginnen. Waar stond die ster ook weer gisteravond? Daar? Of daar? Nee, daar toch? Het moest daar zijn. Ja, daar was het... ze namen afscheid van de nomaden en ze gingen op weg.

"Ik neem die spies mee," zei de ex-Romein. "Als cadeau voor die nieuwe koning van jullie. Niet dat een baby daar iets aan heeft maar hij glimt wel mooi... dat vinden kinderen leuk! Kleine Brutus moest er ook zo om lachen."

Uiteindelijk kwamen ze in Bethlehem terecht dat juist deze periode volkomen volgeboekt was. Er was werkelijk in geen herberg een kamer te vinden. Je kon je rond 't einde van het jaar geen groter toeristisch succes bedenken dan het kleine stadje waar zich ergens een plek moest bevinden met een kribbe en een baby.

"Kunnen we ons wel zo vertonen?" vroeg FlacMac. "We zitten onder het stof, mijn harnas zit vol met deuken. En jij hebt een beginnende baard, Astrabus." De jonge koning voelde aan z'n kin. Hij had nog nooit een baard gehad en nu was die er... Hij was er ook wel aan toe! Zijn broers hadden baarden. Hij als enige nog niet.

"Eindelijk," lachte Astrabus. "We gaan de nieuwe koning zien. Ik heb mijn rammelaar klaar."

"En ik mijn trommel met twee stokken. Ik kan niet wachten," zei Tefje.

"In mijn rugzak heb ik wol voor een heerlijk kussen. Daar zal hij blij mee zijn, die nieuwe koning," glom Tuk van oor tot oor.

"Hij is vast blij met mijn mensenspies. Je kunt er ook van die zachte snoepjes mee roosteren," probeerde FlacMac. De meningen waren verdeeld.

Maar goed, wáár was die voederbak waar dat kind in moest liggen.

Nu was het een groot geluk dat Tuk kon praten met dieren. Anders waren ze er nooit achter gekomen waar de nieuwe koning was geboren. In de dorpsstraat van

Bethlehem liepen een os en een ezel vreselijk ruzie te maken. Ze waren het over niks eens en zelfs dát niet.

"Ik zeg toch, je hebt gelijk!"

"Ja, maar jij vindt helemaal niet dat ik gelijk heb."

"Als ik zeg dat je gelijk hebt, dan heb je toch gelijk? Wat moet ik dan ander zeggen."

"Je zegt het op een manier waarop duidelijk is dat je er niets van meent."

"Ik meen het."

"En zelfs dat klinkt alsof je er niks van meent."

"Ik word helemaal gek van jou, Os."

"Nee, met een Ezel over straat lopen na zo'n nacht... dat is een pretje."

Tuk rende naar die twee toe. Zij wisten misschien waar die nacht dat kleine koninkje was geboren waarvoor ze naar Bethlehem waren gegaan. Tuk sprak accentloos Ezels, en hij had ook een behoorlijke goeie Os voorhanden.

"Oh, praat me er niet van!" riep Os uit die wel een groot gevoel van drama voorhanden had. "Alleen al die drie koningen met die stinktroep... hoe heet dat spul."

"Mirre," zei de Ezel. "Om over die wierook maar te zwijgen. En dat goud was ook nep."

"Ik weet niet of jullie ooit bij een bevalling aanwezig zijn geweest. Die Maria maakte me toch een herrie."

"Wij ezels doen dat veel rustiger."

"Waar was dat?" riep Tuk uit. "In een stal? Welke stal?"

"Die met die ster," zei Os en wees. "Hé, waar is die ster nou gebleven?"

"Alsof er overdag een ster te zien is," zei Ezel die alles altijd beter wist. Hij wees.

"Daar is die stal."

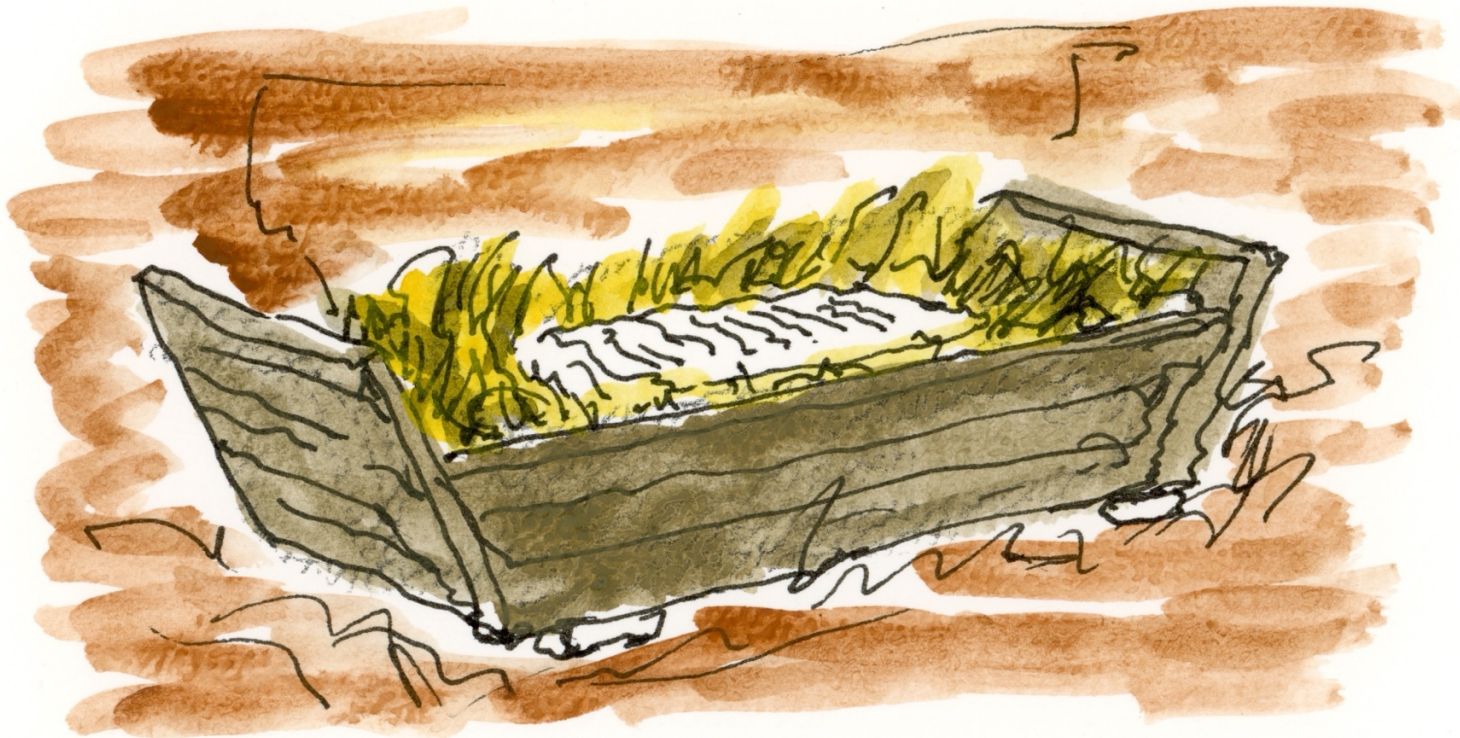
10

En zo gingen Astrabus, Tuk, Tefje en FlacMac naar een stal die... helaas helemaal verlaten en stil was. Ja, er stond een kribbe maar daarin was geen kind te zien. Het rook er nog wel naar mirre en wierook... het goud (of dat nou nep was of niet) was

56

er niet meer. En ook de drie koningen, Caspar, Melchior en Balthazar waren vertrokken. Ze waren te laat! Helaas...

"Er ligt nog wel een briefje in de kribbe," zei Astrabus. "Moet ik dat voorlezen?" Dat wilden ze allemaal wel...

"Lieve Astrabus, goede Tuk,
fijne Tefje en mooie FlacMac...
we wisten wel dat jullie
zouden komen maar we zijn
helaas halsoverkop
vertrokken. Punt is dat
Koning Herodes op jacht is
naar ons en daarom gaan we
nu naar Egypte toe want
daar zijn we veilig. Ik weet dat jullie een goede
reis hebben gehad. Er valt heel veel te vertellen over
deze mooie dagen. Wij hopen, dus mijn man en mijn

kind, dat jullie iedereen willen vertellen over de geboorte van Jezus. Hij is nog een baby maar zijn ogen vertellen al zoveel wijze dingen. Zo zei hij - met die ogen van hem - dat hij blij is met de geschenken die jullie voor hem hebben meegenomen. Ze zijn het symbool van liefde... want jullie hebben mensen met elkaar laten dansen terwijl ze daarvoor alleen maar aan het huilen waren, in hun eentje. Jullie hebben een huis gevonden voor een Romeinse soldaat die wel naar Rome wil maar geen Romein meer is omdat hij bij jullie hoort."

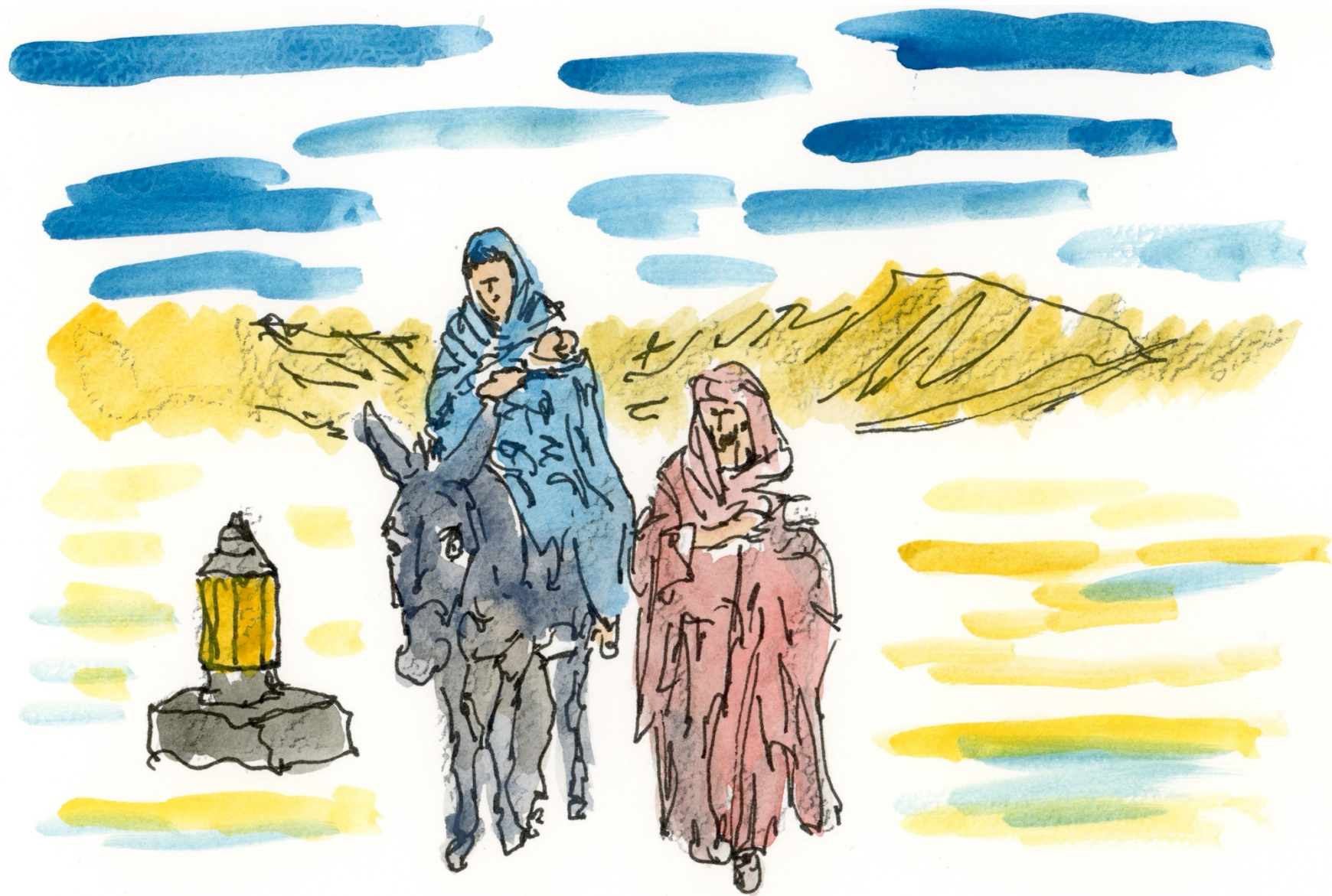
"Hoe kan zij dat nou allemaal weten?" vroeg Tefje.

"Omdat haar kind een koning is," zei Tuk.

"Ik ben ook een koning en ik weet dat soort dingen niet," zei Astrabus.

"Misschien was hij geen koning," zei FlacMac.

"Mijn kind is geen koning. Hij komt alleen maar op deze aarde om mensen gelukkig te maken. Zoals jullie mensen gelukkig maken. Weet je nog, dat verhaal waarin Eizet naar huis ging voor die schat? Toen groef hij een gat achter het fornuis. Daar vond hij geen schat maar iedereen was wel blij dat hij weer terug was. Dat is de grootste schat in dat

verhaal. Dat thuis, jouw thuis, je grootste schat is in je leven."

"Ik ben een koning want ik heb vrienden," zei Astrabus.

"Ik ben een herder want ik breng mensen bij elkaar," riep Tuk.

"Ik trommel zodat we samen dansen," wist Tefje.

"En ik heb een thuis ook al ben ik ver van huis," besepte Flaccus Maccus.

"Dat moeten we aan de wereld vertellen," vond Astrabus. En dat vonden de anderen ook.

"Maak je om mijn kind geen zorgen en ook niet om mijn man en mij. Het komt goed met ons. Misschien dat er later nog iets is waar we om moeten huilen..."

maar daar hoeven we in deze tijd van het jaar nog niet aan te denken. Jullie reis is niet ten einde, lief viertal. Blijf bij elkaar. Ga terug naar de schapen want die zijn jou aan het missen. Ga terug naar de koningen want die willen je heel graag zien. Ga naar Rome als het moet. En trommel de wereld bij elkaar. Maar laat elkaar niet los. Nooit."

Daarop legden de vier hun spulletjes neer. De rammelaar van Astrabus, de trom van Tefje, de glimmende spies van FlacMac en de staf van Tuk. Daarop liepen ze naar buiten en zagen de drukte van Bethlehem. Ze haalden diep adem. Natuurlijk waren ze enigszins teleurgesteld dat ze het kind niet met hun eigen ogen hadden mogen

aanschouwen maar de brief van z'n moeder maakte veel goed. Er kwam een nieuwe tijd aan. Waar ze die door gingen brengen, en hoe... ze hadden geen idee.

"Is er plek voor mij bij die schapen?" vroeg FlacMac.

"En houden die van trommelen?" zei Tefje.

"Je hebt geen trommel meer," hield Astrabus vol.

"Overal vind ik stokken, overal liggen lege vaten en een stuk vel om daaroverheen te spannen is er ook wel."

"Hm. Heb je bij die schapen ook een koning nodig?" vroeg Astrabus. "Want ik hoef niet terug naar die egoïstische broers en zussen van me. Als dat een paleis is, hoef ik daar niet te wonen."

"Wat is eigenlijk een koning?" wilde de herder weten.

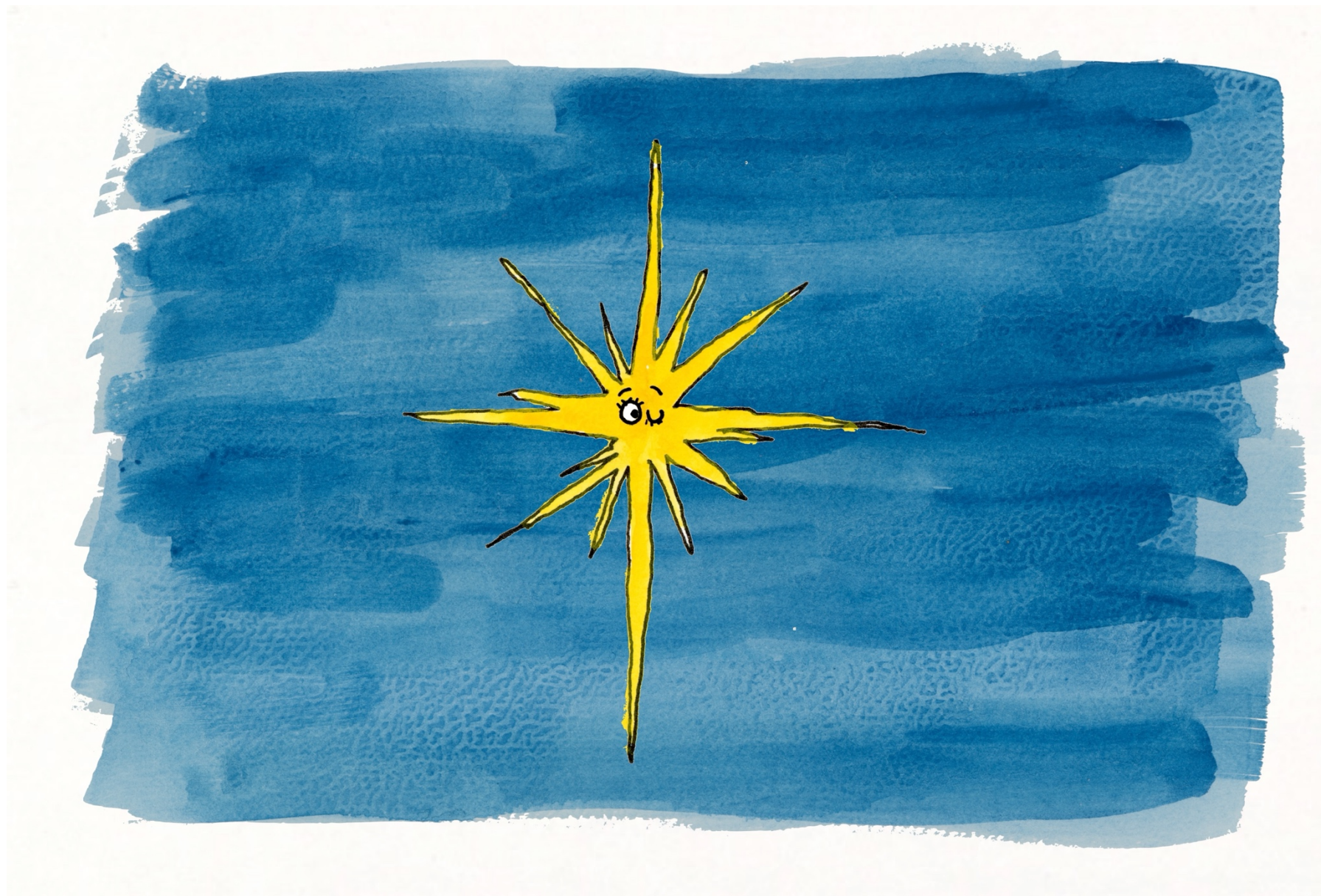
"Zoals ik? Die koning maakt schoon. Die boent en veegt. Die maakt de bedden op. Die wast wat vies is," want volgens Astrabus waren dat zijn taken.

"Dan kunnen wij herders heel goed een koning gebruiken. En een soldaat ook wel. Een trommelaar. Het wordt zo maar gezellig."

Dat was het plan. Meer plan was er niet.
Ze wisten alleen dat ze een verhaal te vertellen hadden.

"Kijk daar," zei Tuk toen. Hij wees naar de hemel.
Daar stond - midden op de dag - een ster aan de hemel.
De ster knipoogde. De ster zag dat het goed was.
Het was ook goed.
Het was...

geen einde,
maar een mooi begin...

Dit boekje schreef ik in december 2025 als cadeautje aan iedereen die tijd heeft om het te bekijken, en liefst ook te lezen. Wil je er iets over zeggen, iets over vragen... Ik ben:

Dick van den Heuvel

heuf@me.com

06-53447966

en ook wel te vinden op Facebook of Instagram, hoor..